

נראדה אור

פרשת שמות תשי"ב

גליון רה שנה ה

באור רבוה"ק מלעכוויטש קוידענו

{ שניני אור }

ימי השובב"ים בעיצומם - ימים מסוגלים לתיקון ותשובה, ומי מדבר על השבתות שבתקופה זו, מי בער לא יסכים לקבל מתנות שאלו. הבה נתבונן מעט במעלת המיוחדת של שבתות אלו.

ברעוא דרעוין בשבת שעברה עם כניסתנו לתקופת ימי השובב"ים, הפליג כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בדברות קדשו בהזדמנות הגדולה שיש לנו כעת, להשיב לנפשנו את חיותה הרוחנית.

ביאר אדמו"ר שליט"א כי חיותו האמיתית של איש יהודי היא החיות הרוחנית מכח הנשמה האלקית השוכנת בקרבו, אלא שבכדי שאכן תשרה בו הנשמה ותחיהו צריך הוא לשמור אבריו בקדושה ולא להשתמש בהם באופן שאינו ראוי, כי אם נכשל הוא בשמירת האברים מסתלקת ל"ע החיות הרוחנית למקומות זרים.

כך מפרש הרמח"ל כונת מה שאומרים אנחנו בוידוי גזלנו - גזילת חלקי הקדושה על ידי השתמשות באברים שלא כראוי. ואם כך - המשיך אדמו"ר שליט"א, כאשר בא היצר לפתותו אותנו לענין שאינו ראוי, עלינו להתייחס אליו בהתאם - לצעוק עליו בכל הכח - גזלן...

ומה אם כבר הוחזק בנו היצר עד שטוען טענת בעל הבית על אברנו. דומה הדבר לנידון הגמרא במסכת בבא בתרא (ז): באדם שבא לחברו שהחזיק בקרקע ושאל אותו מאי בעית בהאי ארעא - מה הנך מבקש [מחפש] בקרקע זו, [ששייכת לי] אמר לו קניתי מאדם פלוני וכבר יש לי בה חזקה. אמר לו הרי אותו אדם הוא גזלן ואם כן אין חזקתך שוה מאומה.

כך בדיוק אם טוען היצר על חזקה שיש לו כבר מזה זמן רב על אברך, אף אתה אמור לו: הלא כל חזקתך מבוססת על גזילה ואין כל ערך לחזקה שכזו.

אך אם כה פשוט שהיצר אינו אלא גזלן, כיצד הוא בכל זאת מצליח עלינו, כנראה - אם כן שעדיין לא ברור לנו שהשתמשות באברים שלא כרצונו יתברך היא אכן גזילה, כי ברגע שזה ברור לגמרי פשיטא שהיצר כבר לא יכול כל כך להוביל את הדברים כרצונו.

הזמן המוכשר להביא בנפשנו הכרה ברורה שחיותנו האמיתית היא חיות הנשמה ועלינו לשמור על חיות זו הוא יום השבת, בו זוכה היהודי לנשמה יתירה - להרגיש את אור הנשמה. ומשך פשוט וברור כי השבתות שבתקופת השובב"ים מסוגלות ביותר להשיב לנפש את חיותה האמיתית. ולואי ונוכח.

{ זברות קודש }

תשובה עילאה - מתוך התבוננות בתכלית הבריאה

ויהי בימים הרבים ההם וימת מלך מצרים ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו ותעל שועתם אל האלקים מן העבודה (ג, כג).

אח"כ כתיב (פסוק ז) ויאמר ה' ראה ראיתי את עני עמי אשר במצרים ואת צעקתם שמעתי מפני נוגשיו וגו'. ושוב כתיב (פסוק ט) ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי וגו'.

יש לבאר כפילות הכתובים ואת צעקתם שמעתי, 'צעקת בני ישראל באה אלי'.

צעקת ישראל על שלא נתעוררו מעצמם לתשובה

איתא באוהב ישראל (פרשת וארא) עה"פ (ו, ה) 'וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבידים אותם' וגו', כי בהיות בני ישראל במצרים היו משוקעים בעומק הקלי' ולא היו יכולים לעסוק במילוי תכליתם בעולם בעבודת יוצרם, אמנם מתחלה בזעקתם להשם יתברך על קושי הגלות לא זעקו אלא על קושי השעבוד וגלות הגוף, ומתוך שזעקו על גלות הגוף השכילו שאף הנשמה בגלות, ויותר ממה שיש להם לזעוק על שעבוד הגוף יש להם לזעוק על היות הנשמה בגלות מבלי יכולת לעסוק בעבודת היוצר כרצונם האמיתי.

וכיון שזעקו על שפלות מצבם הרוחני ונתנו לב לשוב אל ה' ולתקן נשמתם, השכילו עוד כמה גדולה שפלותם שלא

תשובה תתאה ותשובה עילאה

בדרך זו יתבאר כי שני דרגות יש בעבודת התשובה תשובה תתאה ותשובה עילאה וכל אשר נכשל ל"ע בדבר עבירה יש לו לעסוק בשני דרגות אלו, בפרט אם נכשל בענינים הפוגמים הנפש ביותר שיכול לתקן נפשו רק בתשובה עילאה (ראה ראשית חכמה שער הקדושה פ"ז). וענין תשובה תתאה שמתבונן שכל תכליתו בעולם להתקרב להשם יתברך על ידי עסק התורה והמצוות, ותחת שיעסוק במילוי תכליתו גרם לעצמו בחטאו ההיפך מכך שפגם נפשו והסתיר ממנה אור פני מלך חיים.

וענין תשובה עילאה שמתבונן שכל עיקר תכלית הבריאה לברר ולהעלות כל נצוצות הקדושה ולגלות כבודו יתברך בעולם הגשמי, כדרך שיהא בזמן דלעתיד שיתוקן הכל 'והיה ה' למלך על כל הארץ'. והוא ענין תשובה עילאה שמורה על ה' עילאה שבשם הוי"ה ב"ה, שמישים כל חפצו

המשך בעמוד הבא >>>

גאולת הנפש בכח התורה

אלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב וגו' (א, א).

יעקב כנגד מדת תפארת ומורה על התורה הקדושה, וזהו הבאים מצרימה את יעקב שעל ידי התורה יהא להם הכח להדבק בהשם יתברך בגלות מצרים. כאשר אמר השם יתברך ליעקב קודם ירידתו למצרים (בראשית מו, יד) ואנכי אעלך גם עלה, 'אנכי' נוטריקון אנה נפשי כתבית יהבית ומורה התוה"ק כדאיתא בגמרא, שעל ידי התורה יעלו מטומאת מצרים.

כן הוא בשבתות ימי השובב"ים שהם עיקר תיקון ימים אלו, שעל ידי שמשכימים לעסוק בתורה ומנצלים כל יום השבת לעסק התורה, זוכים לתיקון הנפש וציאה מכל המיצרים.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, שמות תשע"ו, ליל שבת - אחר עריכת השלחן

לחבר ה' ו' שבשם בבחינת יחוד קוב"ה ושכינתיה, וכל כונת עבודתו להביא אות ה' למילוי שלה שהוא ה"י, כדרך שיהא לעתיד שמו יתברך י-ה י-ה (ליקוטי תורה להארי ז"ל, זכריה).

ובשומו כל רצונו לתכלית זו מתחרט ומתמרמר על שבחטאיו גרם ההיפך מכך, שתחת שיעסוק בהעלאת נצוצות הקדושה ויביא גילוי כבודו יתברך בכל מקומות ממשתלתו, הוסיף והביא ניצה"ק בין הקל"י ל"ע.

כל שנשל ל"ע בדבר עבירה ועוון צריך לעסוק בשני אופני תשובה אלו, **שמתחלה יתמרמר על חטאיו מצד פגם נשמתו** כמאמר הכתוב (ירמיהו ב, יט) 'ודעי כי רע ומר עזבך את אלקיך', ואח"כ יוסיף להתבונן בתכלית הבריאה וכמה ממלא תכלית זו במעשיו, ובזה יבוא להתחרט על מעשיו הלא טובים **שהביא על ידם היפך תכלית הבריאה** והרחיק ל"ע קיבוץ נדחי ישראל וגילוי כבודו יתברך בעולם. ותשובה עילאה זו מעלתה גדולה מאד ומועילה אף לעניינים הפוגמים ל"ע ביותר בנשמה.

זעקת ישראל במצרים על חסרון עבודת הבורא

זה אשר היה בהיות בני ישראל בגלות מצרים שמתוך זעקתם על קושי שעבוד הגוף החלו להתעורר בתשובה על גלות הנשמה ושפלותם הרוחנית, ומתוך זה התבוננו בעצמם היאך נפלו בשפלות כל כך עד שאין מתעוררים לשוב ליוצרים אלא על ידי קושי השעבוד, כדברי הרה"ק מאפטא הנ"ל

עה"פ 'וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבידים אותם'.

ואזי הוסיפו עוד להתבונן וליתן לבם לתכלית ירידתם למצרים, כי הלא לא היה זה בדרך מקרה כי אם בכונה תחלה מאיתו יתברך כדי שיעלו ניצה"ק שנפלו לבין הקל"י ויתקנו הכל עד שיבואו לקבלת התורה, כדברי חז"ל (שבת פט:): ראוי היה יעקב לירד למצרים בשלשלאות של ברזל אלא שזכותו גרמה לו, כלומר שהיתה ירידתם למצרים מוכרחת כדי לתקן שם הטעון תיקון, אלא שגרמה זכותו וירדו בדרך כבוד על ידי יוסף.

ומתוך התבוננות זו זעקו להשם יתברך על שנשקעו כל כך בטומאת מצרים ונתרחקה נשמתם ביותר ממנו יתברך, עד שתחת שיביאו במעשיהם תכלית הירידה למצרים גורמים ההיפך. וזעקה זו עלתה לפניו יתברך ועוררה הרצון העליון להעלותם מעני מצרים לחירות עולם. ועל זה נאמר 'יאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו ותעל שועתם אל האלקים מן העבודה', שהיתה זעקתם על חסרון עבודת הבורא וביותר על שבהיותם בטלים מעבודת הקודש אין נתמלא תכלית ירידתם למצרים.

על ידי תשובה עילאה זכו לנאולת מצרים

על זה אמר הקב"ה למשה 'ראה ראיתי את עני עמי אשר במצרים ואת צעקתם שמעתי מפני נוגשיו', שראה מה שמתענים תחת יד מצרים שמשעבדים בהם בעבודת פרך,

ושמע זעקתם על גלות הנשמה ועוד על זאת שרק מתוך שעבוד הגוף נותנים לבם לשוב ליוצרים, וזה מפני נוגשיו שמחמת הנוגשים ידעו והכירו שנשמתם בגלות בקל"י מצרים.

אמנם עיקר מה שזכו לגאולה על ידי 'ועתה הנה צעקת בני ישראל באו אלי', שנתעורר עוד בזעקה בחינת תשובה עילאה להתמרמר על שמתוך שמשוקעים בקל"י מצרים מבלי יכולת לקרב עצמם לקדושה, אין עוסקים בתכלית ירידתם למצרים ההעלות ניצה"ק לשרשם. וזעקה זו עוררה הרצון העליון לחלצם ממצר ולקדשם בקדושה עליונה עד שזכו בצאתם ממצרים להוציא כל ניצה"ק מבין הקל"י, ונזככה נשמתם ביותר עד שקבלו תורה בסיני שעל ידה ידבקו עצמם בהשם יתברך ויביאו העולם לתכליתו.

איתא מצדיקים עה"פ (תהלים כז, ד) 'אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש', שבאם נכשל היהודי בחטא ופגם נפשו ואזי שאלתו ובקשתו שיזכה לתשובה שלמה, לא יסתפק בתשובה לכפר חטאיו בלבד, אלא תהא בקשתו 'שבתי בבית ה' כל ימי חיי לחזות בנועם ה'', שיזכה בתשובתו לחזות בנועם ה' ולשוב להדבק ביוצרו.

יעזור השם יתברך שנוכה בימים אלו לתשובה שלמה ולתקן נפשתינו, ונזכה לתקן עולם במלכות ש-די בבית משיח צדקנו במהרה בימינו.

שמות תשע"ט, רעוא דרעיון

מאורי אור

פרשת שמות באור רבותינו

שכר יוכבד ומרים - מדה כנגד מדה

ויאמר מלך מצרים למילדות העבריות אשר שם האחת שפרה ושם השנית פועה (א, טו), וברש"י שפרה זו יוכבד על שם שמשפרת את הולד, פועה זו מרים על שם שפועה ומדברת והוגה לולד כדרך הנשים המפייסות תינוק הבוכה. אח"כ כתיב (פסוק כא) 'ויהי כי יראו המילדות את אלקים ויעש להם בתים', וברש"י בתי כהונה ולויה מיוכבד ומלכות ממרים.

יש לבאר שענין משפרת את הולד שרוחצת ונותנת לו מזון, ועל ידי זה זכתה שפרה היא יוכבד לבתי כהונה ולויה, שעבודת הכהנים והלוויים בבית המקדש להמשיך טהרה וכפרה לישראל ולהמציא להם שפע מלעילא, ופועה היא מרים שהיתה פועה לולד לפייסו מבכיותו וזכתה למלכות, שענין המלך שלבו לב העם ונותן לבו לצער כל אחד מישראל.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, שמות תשפ"ג, קידושא רבא - פריז

מגביה שפלים עדי מרום

עוד אמר, ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד (פסוק ז), כמו שאמרו רז"ל (אבות פ"ד מ"ד) מאד מאד הוה שפל רוח. ואמרו חז"ל (עירובין יג:) כל המשפיל את עצמו הקדוש ברוך הוא מגביהו, ודפח"ח.

אמרי יעקב (תיע"ז)

אשכון את דכה

משה אמר מי אנכי כי אלך אל פרעה (ג, יא) וכו', כי היה עניו מכל האדם והחזיק את עצמו לשפל מכולם, והיה זאת לפלא בעיניו למה בוחר בו לשלוח אותו, הלא יוכל למצוא גדול וטוב ממנו, ואמר לו הקדוש ברוך הוא (פסוק יב) זה לך האות כי אנכי שלחתיך בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים דיקא על ההר הזה, מחמת שהוא נמוך מכל ההרים כידוע (מגילה כט.) ודפח"ח.

אמרי יעקב (תיע"ז)

עבודת הענוה - כי אם ליראה

את יעקב איש וביתו באו (א, א).

את יעקב הוא בחינת ענוה. איש וביתו באו, ביתו זו יראה כמאמר רז"ל (שבת לא:) חבל על דלית ליה דרתא ורתעא לדרתא עבד. היינו מי שיש לו ענוה צריכין להשתמש זאת רק ליראה. וזה שאמר הכתוב (דברים י, יב) מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה, מה הוא בחינת ענוה צריכין להשתמש בזה רק ליראה, אבל לא להיות עניו לעשות עבירה כי אומר שהוא שפל אנשים ואצלו אין זה חטא, כדאיתא בספה"ק (מובא בכמה ספרים בשם הרה"ק מאניפולי ז"ע) 'כי הלל רשע על תאות נפשו' (תהלים י, ג) כי למלאות תאותו נעשה עניו כהלל ואומר שהכל נאה לפניו. וזה את יעקב בחינת עקב ענוה, אבל איש וביתו היינו יראה, ודפח"ח.

אמרי יעקב (תיע"ז)

גאולה מכחות הרע בכח שם א-היה

מתוך שיחות ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

א-היה אשר א-היה – רצון לרצות

עוד יש לבאר כי בהיות בני ישראל במצרים, אף שמחמת היותם משוקעים בטומאת מצרים לא היו יכולים לעבדו יתברך ולעשות רצונו, מכל מקום היה בהם תשוקה ורצון לעשות רצון קונם. כדרך דאיתא בנועם אלימלך עה"פ (שמות יג, ט) 'כי השבע השביע את בני ישראל לאמר פקוד יפקוד אלקים אתכם', השבע מלשון שביעה שיוסף הצדיק השפיע בישראל עד שהיו שבעים באמונה ורצון לזמן שפקוד יפקוד אלקים אתכם כדי שיזכו לעשות רצונו ולעבדו כראוי.

אמנם בשאר גלויות וביותר בגלות האחרון נסתם מאוד לבם של ישראל עד שאף אינם מרגישים תשוקה ורצון לקיים מצות ה', רק זאת עדיין יש בנפשם רצון לרצות, והוא הרצון בעומק הלב מצד חלק הנשמה שמקוה ומצפה שתהא לו תשוקה ליצורו.

זהו הרמז בדברי רש"י אהיה עמם בצרה זאת אשר אהיה עמם בשעבוד שאר מלכויות, כי א-היה מורה על הרצון שאף שאין ביכולתם עתה לעשות רצונו יתברך אומר אהיה טוב ומשתוקק לכך, ובמצרים זכו ישראל לגאולה מכח אותו רצון. אמנם בשעבוד שאר מלכויות אף שלא ירגישו בנפשם תשוקה ורצון להשם יתברך בחינת א-היה, עדיין יאיר בנפשם בחינת א-היה אשר א-היה שהוא הרצון לרצות ובכח זה יזכו במהרה לתשועת עולמים.

מתוך דב"ק שמות תשפ"א, ליל שבת

הגאולה בזכות יעקב אבינו ע"ה

אהיה אשר אהיה (ג, ד), כמו שהיה כתוב אהיה פעמים אהיה, כ"א פעמים כ"א בגימטריא אמ"ת. וזה בחינת יעקב כמו שכתוב (מיכה ז, ט) 'תתן אמת ליעקב'. ואיתא במדרש (עי' זוה"ק ח"ב מז. וע"ע בתי מדרשות, מדרש חסרות ויתרות, קח) שנגאלו ישראל ממצרים בזכות יעקב, ודפח"ח.

אמרי יעקב (תיע"ו)

כבריה חדשה בלא שום פגם. והזמן המסוגל ביותר לזה בעת רעוא דרעוין, דאיתא בספה"ק שבזמן זה עלה כביכול הרצון לפניו יתברך לבריאת העולם, ממילא הוא זמן מוכשר לקשר עצמו לכח התשובה שקדמה לעולם.

מתוך דב"ק שמות תשע"ו, רעוא דרעוין

השם יתברך נמצא עם היהודי במלחמת יצרו

ויאמר אלקים אל משה א-היה אשר א-היה וגו'.

ברש"י אהיה עמם בצרה זאת, אשר אהיה עמם בשעבוד שאר מלכויות וכו'.

איתא בספה"ק ששם א-היה הוא שם התשובה ובכח שם זה יכול איש יהודי להיחלץ מכחות הרע ולשוב אל יצרו, כאשר נגאלו ישראל בשם זה מטומאת מצרים ונתקדשו בקדושה עליונה.

הרמז בשם א-היה שבהיות האדם משוקע ברע וחפץ להטהר ולהתקרב אל הקדושה, מתבונן בעצמו היאך יהא בו כח להתגבר על הצד שכנגד ולטהר נפשו מכל אשר נפגמה במעשיו ל"ע. ועל זה מורה שם א-היה שכביכול אומר לו השם יתברך אהיה עמך במלחמתך, ובהיות השם יתברך עמו ודאי יצליח להתגבר ולהגאל מיד כח הרע.

אמנם עדיין מקום יש לו להתבונן כי אף אם יצליח במלחמה זו, הלא עדיין לא נתבטל לגמרי יצרו ועוד יוצרך להלחם ולהתגבר בכל מיני ענינים אחרים ומאין יהא לו הכח להתגבר עוד על יצרו. ועל זה אמר הקב"ה למשה אהיה עמם בצרה זאת אשר אהיה עמם בשעבוד שאר מלכויות, כי הגלויות המה כל מיני כחות הרע המפריעים יהודי בעבודתו, וצריך שידע שכאשר נמצא עמו השם יתברך בהתגברות זו של היצר להצילו מיד חזק ממנו, כן יהא עמו בכל זמן ואופן שיתגבר עליו היצר, ובעזרתו יתברך ודאי יוכל ללחום ולנצח במלחמת יצרו.

מתוך דב"ק שמות תשע"ה, ליל שבת

בכל רגע יכול להחליט לשנות דרכו

ויאמר משה אל האלקים וגו' ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם, ויאמר אלקים אל משה א-היה אשר א-היה וגו' (ג, יג-יד).

יש לבאר כי נשמות ישראל יונקים חיותם הרוחנית משמותיו יתברך, ובאם ח"ו נכשל האדם בחטא פוגם בשמו יתברך ונחסר מחיותו הרוחנית. ועל זה אמר משה להשם יתברך 'ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם', כי אחר שעומדים במצב שפל מאד משוקעים בטומאת מצרים, היאך יוכל להיות להם חיות דקדושה משמו יתברך. 'ויאמר א-היה אשר א-היה' ובספה"ק (עיין זוה"ק בהר רח: ברעיא מהימנא; באר מים חיים פרשת שלח בשם הרה"ק מוהרי"י מלובלין) איתא א-היה הוא שם התשובה, שמחליט היהודי מכאן ואילך אהיה טוב ובכח שם זה יצאו מטומאת מצרים.

והביאור בזה כדרך דאיתא בגמרא (נזיר ב:) האומר אהא הרי זה נזיר, ודלמא אהא בתענית קאמו, אמר שמואל כגון שהיה נזיר עובר לפניו, לימא קסבר שמואל ידים מוכיחות לא הויין ידים וכו'. וביארו התוס' (ד"ה לימא) דאי סבירא ליה הויין ידים מהני באומר אהא אפילו באין נזיר עובר לפניו, דאהא משמע יותר קבלת נזירות מקבלת תענית, כיון שאם כבר אכל אינו יכול לקבל תענית עד למחר, אבל נזירות יכול לחול עליו לאלתר אפילו שיהא יין עד עתה. ואהא משמע לאלתר.

זהו ענין שם א-היה שם התשובה, שבכל רגע יכול להחליט בדעתו שמכאן ואילך ישנה דרכו ויטיב מעשיו, אף שלמעשה צריך לילך בעבודתו דרגה אחר דרגה אבל הרצון וההחלטה להתנזר ולפרוש מהרע יכולים להיות ברגע אחד בלא שום מעכב.

כדרך דאיתא בגמרא (קידושין מט:): שאפילו רשע גמור אם מהרהר תשובה בדעתו נעשה מיד צדיק גמור. ובפרי הארץ (פרשת ראה) מבאר כיון שתשובה קדמה לעולם, על ידי שמחליט בדעתו להדבק בטוב ומקשר עצמו בכח התשובה, נמצא עומד בבחינת קדמה לעולם ונעשה

אספנו לך חסידי...

שיחות חברים בדרכי רבותינו

מעודת הילולא להרה"ק הרבי ר' עשולם זוסיא מהאגניפולי זי"ע

לראות הטוב הצפון בבריאה | כל רצונות ותשוקות האדם הלא הם ברצון הבורא | שמחתו של הרבי ר' זושא כשלא יכול היה לומר דבר שבקדושה... | דור תהפוכות המה - אהבת ישראל המופלגת במשנתו של הרבי ר' זושא | סגולת הרבי ר' זושא לפתוח שערי תשובה | לדבר מהרבי ר' זושא - סגולה ליראת שמים | כי ידעתיו שהוא מסר את עצמו ונפשו תמיד עבור צרות ישראל...

יומא הדילולא. יארצייט של צדיק, כמה חן ויופי טמונים ביום זה, תנועות של גענועים, אשד מלא תשוקה לדבקות בצדיק, כמה כמהה נפש החסיד להכנס לעולמו של צדיק, להאיר את נפשו באורו, לנשום את אוירו, אוויר הפסגות של אמונה ללא סיג, אלוקות ללא מחיצות, טעם של תשובה על התגשמות והתפעלות מהבלי עולם הזה, של 'לא יחשוב ה' - לו עוון' כמאמרו הידוע של הבעש"ט הק'.

יושבים החסידים בסעודות הילולא של הצדיקים הראשונים, יחד עמם נעורר את ליבנו עם מאמרי להבי אש של הצדיקים, עם עובדין קדישין, והתבוננות בהליכות עבודתם את השי"ת במסירות נפש.

ראשית נסב בסעודת ההילולא של ראשון החסידים - רבינו הרבי ר' זושא מהאגניפולי, מלבד היותו של הרבי ר' זושא שרף אלוקי כאדם הראשון קודם החטא - כעדותו של הסטרעליסק'ער הקדוש ומחציתו ולמעלה מלאך - כמאמר הריוניער'עליו, הרי שברוב ענוותנותו הראה פניו כלפי אנשים כערכנו כאיש צדיק תמים ללא השגות גבוהות אשר אמונתו עומדת לעד, אהבתו ויראתו לקונו, דביקותו בפשיטות בחיי החיים ללא התפעלות ממאורעות עולם הזה, אות ומופת הם עד עצם היום הזה לכל דורש ומבקש ה' החפץ להכנס בשערי עבודת החסידות.

ראש החבורה: לחיים, לחיים טובים ולשלום! זכותו של רבינו ר' משולם זוסיא בן רבי אליעזר ליפמן תגן עלינו ועל כל ישראל.

הרבי ר' זושא עיקר עבודתו היתה לראות את הטוב בבריאה, בכל הבריאה! במאורעות הזמן הקורות עמו, באנשי הדור, ואף בדברים הגשמיים. האחים הקדושים הרה"ק הרבי ר' שמעלקא והרה"ק בעל 'הפלאה', בפעם הראשונה שהגיעו למגיד הגדול ממעזריטש שאלוהו הכיצד יתכן לברך על הטובה כשם שמברך על הרעה.

שלח אותם המגיד לשאול את הרבי ר' זושא - שאמנם היה מגדולי התלמידים אך לא היה משופע בממון - והשיבם הרבי ר' זושא שישאלו מישהו אחר כי לו מעולם לא אירע

דבר רע! והיה זה כשהוא עצמו מלוכש בקרעי בגדים ומאכלו לחם צר ומים לחץ.

אהרן יוסף: שירת חייו של הרבי ר' זושא היתה כזו - לא זים כמלא נימה מרצון השי"ת, ואם עושה כך הרי שרק טוב הוא! בספה"ק עבודת ישראל בפרשת שלח כתב וז"ל: הנה הצדיק הקדוש מו"ר משולם זוסל מהאגניפולי אמר, כשאדם אוכל בתאוותו לפי דמיונו שאי אפשר לחיות בלא אכילה ושתייה בודאי מן הנמנע שירים ייצוצי הקדושה למעלה, רק אם האדם חכם ומשכיל על דבר ואומר בלבו, הלא בוודאי אם הבורא ב"ה רצה שנחיה בלא אכילה בוודאי היה אפשר להתקיים כמו עתה, אלא שהבורא ב"ה רצונו להחיות נפש כל חי ע"י אכילה, ועל ידי זה מוכרח לאכול בקדושה ובטהרה, שאני עושה רצונו בזה, ואז יש בכח האדם להרים ניצוצות קדושות לשרשם.

שלמה חיים: סאי"ז דאך אזוי זיס - כל כך מתוקה אמרתו של הרבי ר' זושא! הלא מי יצר בנו את תשוקת המאכלים, מי נטע בליבנו את הרצון לאכילה?! הלא השי"ת פעל כל זאת! הוא זה שרצה שאופן החיים עלי אדמות תהיה על ידי אכילה ושתייה, על ידי רצון להתגשמות והתגברות על כן! מבט עליון ונעלה הוא על עולם הזה! לא עוד מלחמה, לא עוד מאבק בלתי נגמר, פשוט השלמה עם רצונו ית', מה שמכניס ב' השי"ת הוא מה שרוצה ממני עכשיו.

יעקב יצחק: ידוע שהר"ז מדי יום טרם אכילתו היה אומר - רבש"ע זושא דאנקט דיך אויפן אפעטיט, זכרתי שבדברות קודש בשמחת הש"ב האחרון להרב ר' ישראל שלום הטעים כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א את הנהגת קדשו של הר"ז במאמר זה, כי בוודאי הרבי ר' זושא לא התאוה לאוכל כמו אנשים כערכנו, ה' רבי זושא הכריז קבל עם ועולם - התיאבון הוא מבורא עולם! הרצון לגשמיות הוא רצונו ית"ש בכדי שנוכל לזכך את הבריאה, זכור זאת כשאתה אוכל ונהנה מהאוכל, אתה לא נהנה כי אתה מגושם, אתה נהנה כי הבורא ית' רוצה שתשלוט בעצמך בעת ההנאה ותברך על כך, ככוונה! בשמחה! בדבקות!

חנוך העניך: אין לשער את גודל שמחתו של הרבי ר' זושא לעשות רצונו ית' בכל מצב שאיתרע אצלו. מסופר כי היה חבוש בבית האסורים ונתנוהו בצניוק צר וקטן מאד, ושם היה צריך ליפנות ללא יכולת לכסות צואתו רח"ל, בתחלה הצטער מאד על שאין יכול להתפלל להשי"ת וללמוד תורה כאוות נפשו, אך לאחמ"כ התחזק ברוחו והתחיל לרקוד בשמחה גדולה, שומרי בית הסוהר נחפזו לבדוק על מה האסיר החשוב כה שמח, אך הר"ז המשיך לרקוד בדבקות, רק לאחר שדרשו ממנו בתקיפות שיגיד להם על מה שמח כך, הראה להם על הפינה שבה היו נפנים, רשעים אלו לא רצו שהר"ז ישמח כל כך על כן ניקו מיד את המקום...

לאחר מכן הסביר הרבי ר' זושא כי ריקודו לא היה כסגולה, אלא בתחלה אכן מאד הצטער על כך שלא יוכל ללמוד ולהתפלל כאוות נפשו, אך במחשבה שניה התבונן שאם שמו השי"ת במצב שכזה הרי שזה רצונו ית' ממנו באותה עת, מי שצווה עליו ללמוד ולהתפלל במצב רגיל, מצווה עליו עתה ללא ללמוד ולהתפלל, ועבודה כזאת עדיין לא נקרתה לו, על כן החל לרקוד ולשמוח על שזיכהו הבורא לעבדו בעבודה חדשה...

ראש החבורה: אכן, בזאת נוכל לנגוע מעט, באפס קצהו מהנהגתו הנאדרה בקודש של מלאך אלקים צבקות, המבט הפנימי על כל מאורעות הזמן, ההבנה כי אנחנו פה בשליחות כל רגע ורגע, על כן גם על יהודים היה מביט בפנימיות נשמתם, בתוך תכונתם, צופה ומביט את שורשי נשמות ישראל כי טובים הם בתכלית הטוב.

יעקב יצחק: מרגלא בפומיה דהרבי ר' זושא - כי דור תהפוכות המה - לעולם אי אפשר לדעת עומק נפש ישראל, היום יכול להיות רחוק ודבוק בחטאים ועוונות רח"ל, ואילו למחר ייפהף לבבו ברגע אחד ויהיה איש טוב, ירא שמים ודבוק בהשי"ת. בן תהפוכות הוא היהודי!

נקודה זאת של אהבת ישראל, אמונה בכוחו של יהודי להיות טוב, ואף אמונה בגודל נשמתו של עצמו שיכול להתהפך לטוב, הלא כל מה שאירע עמו עשה השי"ת כמאמר הצדיקים - לכתחילה אריבער...

שלמה חיים: על כן בזמני תשובה פתחו רבוה"ק את דברות קדשם בדברי הרבי ר' זושא הידועים ברמז אותיות תשובה, כי הוא הפותח בליבות ישראל את כח התשובה, את אור הנשמה שמאירה תמיד.

מעניין כי אף רביה"ק הראש"ש מסטאלין זי"ע היה אומר מדי שבת מברכים אלול בזה"ל: ס'גייט חודש אלול, השי"ת זאל העלפי'ן זאל מען קענען תשובה טאן, הגם ווי אזוי איז דאס מעגליך צו תשובה טאן? נאר אזוי ווי דער רבי ר' זושא

האט געזאגט, איך פארגי'ן יעדער איד זאל האב'ן 15 פעסער גאלד, און יעדער פאס זאל זיין אזוי גרויס וויא דער ים אוקינוס, איי! ווי וועט מען אהין טאן די פעסער? נאר אזוי ווי גאט איז גרויס, וועט ער זעהן א ארט פאר דעם, אזוי וועט ער זעהן א וועג פאר אונז צו תשובה טוהן.

אתרגם לתשון המדוברת לתועלת אלו שאינם מבנינים: מגיע חודש אלול, השי"ת יעזור שנוכל לשוב בתשובה, הגם כי כיצד יתכן לשוב בתשובה?! רק כמאמר הרבי ר' זושא שמרגלא בפומיה שכל יהודי יהיה לו 15 חביות זהב וכל חבית גודלה כגודל האוקיינוס, ואם תאמר - היכן יש מקום לכל זה על פני הארץ, השי"ת הגדול ימצא מקום לכל, כך ימצא השי"ת מקום לנו לשוב בתשובה. וודאי שדיבורים אלו עמוקים ואין לנו בהם השגה, אך עכ"פ רואים אנו כי הרבי ר' זושא הוא הפותח בתשובה תחלה, תשובה מתוך התרוממות הנפש, מתוך אהבת השי"ת את עמו.

ברוך מרדכי: צדיק נוסף נהג אף הוא לפתוח מדי רעוא דרעיון את דברות קדשו בשם הרבי ר' זושא. הרה"ק מצאנו זי"ע היה פותח ואומר בשם הרבי ר' זושא שהיה אומר לעצמו מדי לילה קודם עלותו על יצועו 'זושא זושא, מתי תעשה תשובה?!' והשיב לעצמו - מעתה אעשה תשובה! ושוב אמר - זושא זושא! הלא גם אתמול אמרת שמעתה תשוב בתשובה ושוב השיב לעצמו אך מעתה אעשה תשובה. כך פעמים רבות עד שהיה נרדם. והיה אומר הרה"ק מצאנו שלא היה ר"ז נרדם עד שחש בנפשו באמת שעשה תשובה כהוגן.

אהרן יוסף: אמר הרבי ר' זושא שאהבת ישראל - מלבד היותה מצוה נשגבה בפני עצמה הרי היא סגולה ליראת שמים. דומני שהוא אשר דברנו הרי בעצם כשאנחנו מביטים במבט גשמי, במבט של הגוף - מדוע עלי לאהוב מישהו אחר כמוני?! אמנם אורייתא מודעת לנו - טייערע איד, אל תסתכל על העולם עם העיניים הגשמיות שלך, אמנם אתה גוף מחולק, יש לך בית משלך וחיים משלך ב"ה, אך במבט הפנימי, בעולם האמיתי הרי כל נשמות ישראל חבוקים ודבוקים בשורש אחד, התורה מצווה אותנו להתבונן במהות הבריאה, להבין כי נשמת ש-ד-י תלמדנו, לחיות חיי נשמה.

כשמתבוננים בפנימיות הבריאה - ממילא נופלת על האדם יראת שמים, רצון לדבקות בחי החיים.

חנוך העניך: בהמשך לדברי ר' אהרן יוסף יתכן לבאר את דברי קדשו של הרה"ק מצאנו ששאל את המלמד בעירו האם הוא מדבר עם הילדים דיבורי יראת שמים והסביר את שאלתו האם הוא משוחח עם ילדי תשב"ר סיפורים ועובדות על הרבי ר' זושא, שכן לדבר מהרבי ר' זושא הוא סגולה ליראת שמים. כי כשמדברים על הרבי ר' זושא, כשמחממים מחום השמש הגדול, העולם כולו נהפך להיות בעינינו מרום יותר, גשמי הרבה פחות וממילא נופלת יראה על האדם.

ראש החבורה: השעה מתאחרת וצריך לסיים אך טרם נקום לברכת הזמון ארצה לצטט מכתב שכתב הרה"ק מלובלין להרה"ק ר' לוי יצחק במאדריטשוב בזה"ל: גם את מחותנו דמר הגאון מוה"ר שניאור זלמן נ"י [הרה"ק מליאדי זי"ע] אני מכיר, כי בהיותו עמו אצל הרב מאגיפאליע [הרה"ק בעל 'אור הגנוז' זי"ע], והיינו על ציון מו"ר ר' זוסיא זי"ע בשביל צרות ישראל, כי ידעתיו שהוא מסר את עצמו ונפשו תמיד עבור צרות ישראל.

הרי לנו עדות מפורשת מהרה"ק מלובלין שרבינו הרבי ר' זושא כוחו גדול אף בשמי מעל לפעול ישועות בנשמות וברוחניות, על כן נבקש מהרבי ר' זושא שבוודאי נשמתו משתתפת עמנו בסעודה, רבי רבי! הבט וראה את כנסת ישראל, הושענא יחידה ליחדך כמו שאמרת פעם לבורא עולם, רבונו של עולם, אין לך עוד אומה שתייחדך כמו כלל ישראל, נא ייחד אותם אליך בלבב שלם, בהרחבת הדעת, בשלוות הנפש, בבריות גופא, להנצל מכל רודפינו ואויבנו הקמים עלינו מסביב, ושכבר נזכה לביאת גואל צדק בבי"א. לחיים, לחיים.